การป้องกันก่อนเกิดอัคคีภัย

- จัดระเบียบภายในและภายนอกอาคาร เช่น ขจัดสิ่งรกรุงรังให้หมดไปเก็บสิ่งของที่จัดเป็นวัตถุไวไฟไว้อย่างเป็นสัดส่วน

- ตรวจตราซ่อมแซมเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่อาจเป็นบ่อเกิดของไฟไหม้ได้ เช่น สายไฟฟ้า เครื่องจักรกล เครื่องทำความร้อน ถ้ามีเสียก็ต้องซ่อมให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์

- เตรียมสารสำหรับดับเพลิงไว้ให้พร้อมรับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น น้ำ ทราย หรือเครื่องดับเพลิง รวมถึงศึกษาวิธีการใช้เครื่อง

- ให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือแนวทางจากสถาบันต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อความปลอดภัย

การปฏิบัติตนเมื่อเกิดอัคคีภัย

- เมื่อเกิดเหตุการณ์ก็ควรควบคุมสติให้อยู่ โดยรีบแจ้งข่างทางโทรศัพท์ไปยังสถานีดับเพลิงหรือหมายเลข 199

- พยายามดับเพลิงขั้นตนด้วยเครื่องมือที่มีอยู่ในบ้าน

- ปิดประตูหน้าต่างทุกบานพร้อมทั้งอุดท่อต่าง ๆ ที่อาจเป็นทางผ่านของความร้อน ก๊าซหรือควัน

- ให้เด็กหรือคนชราไปอยู่ในที่ปลอดภัย

- ขนย้ายเอกสารและทรัพย์สินมีค่าเท่าที่จำเป็น

- ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานดับเพลิง

พึงระวังในเรื่องดังต่อไปนี้

ระวังเรื่องเด็ก

- อย่างปล่อยให้เด็กเล่นไฟ

แม่บ้านควรระวัง

- เมื่อประกอบอาหารเสร็จแล้วควรปิดวาล์วแก๊สและเตาถังให้เรียบร้อย
- อย่าฉีดดีดีที สเปรย์ฉีดผม ใกล้ไฟ เพราะจะติดไฟและระเบิด
- อย่าจุดธูปเทียนบูชาพระหรือไหว้เจ้าทิ้งไว้

ระวังเรื่องเศษขยะ

- อย่าทิ้งเศษผ้าขี้ริ้ว ไม้กวาดดอกหญ้า หรือเศษกระดาษไว้หลังตู้เย็นที่มีไออุ่นเพราะอาจคุไหม้ขึ้นได้
- อย่าจุดหรือเผาขยะมูลฝอย หญ้าแห้ง โดยไม่มีคนดูแล

การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า

- อย่าใช้เครื่องต้มน้ำไฟฟ้าแล้วเสียบปลั๊กจนน้ำแห้ง หรือเสียบปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่น ๆ ทิ้งไว้
- อย่าเปิดพัดลม โทรทัศน์ ทิ้งไว้ทั้งวันทั้งคืน
- อย่างวางเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็นติดฝาผนังเพราะจะทำให้ระบายความร้อนไม่ได้
- อย่าใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ไม่มีมาตรฐานหรือปลอมแปลงคุณภาพ
- ควรดูแลสายไฟภายในบ้านทุกครั้ง เพราะสายไฟที่เก่าอาจทำให้ไฟฟ้าลัดวงจร

ระวังเรื่องการจุดบุหรี่

- อย่าสูบบุหรี่ขณะเติมน้ำมันรถ
- อย่าสูบบุหรี่บนที่นอน และอย่าวางก้นบุหรี่ที่ขอบจานเขี่ยบุหรี่ หรือขยี้ดับไม่หมดเพราะอาจพลัดตกจากจานได้

ระวังเรื่องอื่น ๆ

- เวลามีฟ้าผ่า ถ้าไม่มีสายล่อฟ้าที่ถูกต้องก็อาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นได้
- ในการซ่อมแซมสถานที่ต่าง ๆ เช่น ลอกสีด้วยเครื่องพ่นไฟ การตัดเชื่อมโลหะด้วยแก๊สหรือไฟฟ้า ต้องทำด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจเป็นบ่อเกิดของเพลิงไหม้ได้

ทำอย่างไรเมื่อเกิดแก๊สรั่ว

บางครั้งภัยร้ายภายในบ้านกำลังแฝงตัวรอคอยโอกาสแห่งความประมาทของผู้อาศัย เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว สิ่งสำคัญ คือ ควรรีบตั้งสติ อย่าตื่นตระหนกเพราะอาจจะทำให้เหตุการณ์ลุกลามใหญ่โตได้ พร้อมทั้งปฏิบัติตาม ดังนี้

- อย่าจุดไม้ขีดไฟ ไฟแช็ก เปิดหรือปิดสวิตช์ไฟ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าในบริเวณที่มีแก๊สรั่ว
- ท่อยางส่งแก๊สต้องไม่อยู่ใกล้กับเปลวไฟ
- ห้องน้ำที่มีเครื่องทำน้ำร้อนโดยใช้แก๊ส ควรมีช่องระบายอากาศเพื่อให้มีออกซิเจนเพียงพอ

อัคคีภัยในภาคอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นที่รวมคนจำนวนมาก และยังเป็นแหล่งที่มีความเสียงต่อการเกิดอัคคีภัยได้ง่ายดายอีกด้วย เนื่องจากเป็นแหล่งรวมของวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ทำให้เกิดไฟไหม้ได้หากมีการระเบิดขึ้น อุตสาหกรรมบางประเภทมีความเกี่ยวข้องกับวัตถุไวไฟโดยเฉพาะ เช่น อุตสาหกรรมทางด้านเชื้อเพลิงหรือพลังงานซึ่งถ้าหากเกิดเหตุร้ายขึ้นแล้วย่อมเป็นการยากที่จะบรรเทาไม่ให้ความเสียหายลุกลามใหญ่โตได้ ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินจากอัคคีภัย ควรปฏิบัติดังนี้

1. บริเวณที่มีการผลิต

- ควรนำวัตถุดิบออกไปให้ห่างจากบริเวณที่มีการผลิต หรือมีได้เท่าที่จำเป็นส่วนวัตถุไวไฟที่ใช้เพื่อการผลิตควรจำกัดให้พอใช้เพียงวันต่อวันเท่านั้นและหลังเลิกงานต้องนำไปเก็บในที่เฉพาะทุกครั้ง
- ควรมีถังหรืออุปกรณ์ไว้รองรับเศษขยะต่าง ๆ อย่าทิ้งเกลื่อนกลาด และทุกวันหลังเลิกงานต้องนำไปทิ้ง
- แยกส่วนหรือแผนกที่มีอาจก่อให้เกิดอัคคีภัยได้ง่ายออกไปต่างหาก

อุปกรณ์ไฟฟ้าที่สำคัญ

- ควรมีการตรวจซ่อมบำรุงเครื่องจักรให้อยู่ในสภาพที่ดีเป็นประจำ
- สายไฟฟ้าและอุปกรณ์ต้องอยู่ในสภาพที่ดีและตรวจเช็คอยู่เสมอ
- หลีกเลี่ยงการต่อสายไฟฟ้าโดยใช้ผ้าเทปพันหรือต่อแบบชั่วคราว เพราะอาจเกิดไฟรั่วได้พนักงานในโรงแรม
- หลังเลิกงานควรปิดสวิตช์อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดที่เมนใหญ่
- งดการสูบบุหรี่ในบริเวณที่มีการผลิต
- ตรวจดูความเรียบร้อยในทุกส่วนข้างต้นก่อนจะออกจากบริเวณที่มีการผลิตเมื่อเลิกงานแล้ว

2. บริเวณที่ใช้เก็บสินค้า

- จัดเก็บสินค้าบนชั้นวางหรือที่รองรับอย่างเป็นระเบียบเป็นล็อค ๆ ในปริมาณที่ไม่มากเกินไปโดยความสูงไม่เกิน 6 เมตร หรือมีระยะห่างจากเพดานประมาณ 1 เมตร และควรมีช่องทางเดินสินค้าในทุกล็อค
- วัตถุไวไฟควรเก็บแยกต่างหากจากสินค้าอื่น
- ไม่ควรมีการผลิตหรือดำเนินการใด ๆ ในบริเวณนี้ เช่น การชาร์จแบตเตอรี่
- รักษาความสะอาดเป็นประจำ พร้อมทั้งติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงบริเวณทางเข้า-ออก
- ตรวจเช็คสายไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าในบริเวณนี้เป็นประจำ
- บริเวณที่เก็บสินค้าควรปิดล็อคให้แน่น และห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้าไป
- ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณนี้

หนีเพลิงไหม้บนอาคารสูงอย่างไรให้รอดตาย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการสร้างอาคารสูง ตึกระฟ้า เพิ่มมากขึ้นเพื่อใช้เป็นอาคารสำนักงาน ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ตลอดจนที่พักอาศัย ซึ่งถ้าหากภายในอาคารไม่ได้มีการติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์แล้วเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นย่อมสร้างความเสียหายอย่างมหาศาลดังตัวอย่างเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วหลายต่อหลายครั้ง ผู้พักอาศัยหรือผู้ที่ต้องเข้าไปอยู่ในอาคารสูง ๆ ควรจะคำนึงถึงการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันหรือเวลาที่เกิดเหตุแล้ว ดังนี้

การปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารสูง หรือก่อนเข้าห้องพักในโรงแรม

1. ก่อนเข้าพักอาศัยหรือจองห้อง ควรสอบถามว่ามีการติดตั้งเครื่องป้องกันควันไฟและอุปกรณ์ฉีดน้ำอัตโนมัติบนเพดานหรือไม่
2. ตรวจสอบดูทางออกฉุกเฉินว่าไม่ปิดตายหรือมีสิ่งกีดขวาง
3. เรียนรู้และฝึกการเดินในห้องพักเข้าหาประตูได้ในความมืด
4. วางกุญแจห้องและไฟฉายไว้ใกล้กับเตียงนอน

การปฏิบัติตนหลังเกิดเหตุ

- นำกุญแจห้องและไฟฉายไฟด้วย อย่าเสียเวลากับการเก็บของ
- เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเพลิงไหม้ให้หนีลงจากอาคารทันที
- ถ้าเพลิงไหม้ในห้องพักให้หนีออกมาแล้วปิดประตูห้องทันที จากนั้นรีบแจ้งเจ้าหน้าที่อาคารและโทรศัพท์แจ้งเพลิงไหม้ แต่ถ้าไม่ได้เกิดขึ้นในห้องพักก็ควรหนีออกจากห้องเช่นกัน โดยเริ่มจากจับประตูว่าเย็นหรือเปล่าถ้าเย็นให้เปิดประตูออกแล้วรีบหนีไปยังทางออกฉุกเฉินทันที หากประตูร้อนอย่าเปิดประตูออก ในสถานการณ์เช่นนี้ควรรีบโทรศัพท์แจ้งหน่วยดับเพลิงว่าท่านอยู่ที่ใด และกำลังตกอยู่ในวงล้อมของเพลิงไหม้ หาผ้าเช็ดตัวเปียก ๆ ปิดทางเข้าของควัน ปิดพัดลมและเครื่องปรับอากาศ พร้อมกับส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือที่หน้าต่างอาคาร
- คลานต่ำเมื่อควันปกคลุม เพราะอากาศบริสุทธิ์จะอยู่ด้านต่ำของพื้นห้อง
- อย่าใช้ลิฟท์ขณะเกิดเพลิงไหม้